

OPINNÄYTETYÖ

Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellisen toiminnan kehittäminen

Osaaminen köysi- ja melontatoiminnassa

Aapo Lahdenkauppi

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

(210 op)

4/2021

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijät: Aapo Lahdenkauppi

Opinnäytetyön nimi: Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellisen toiminnan kehittäminen. Osaaminen köysi- ja melontatoiminnassa.

Sivumäärä: 35 ja 2 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Minna Rajalin

Työn tilaaja(t): Turun NMKY

Seikkailukasvatusta on Suomessa toteutettu nykyisellä tavalla jo parin vuosikymmenen ajan. Seikkailukasvatuksellinen toiminta kuuluu myös opinnäytetyön tilaajan Turun NMKY:n nuorisotoiminnan menetelmiin. Tilaaja oli havainnut seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa kehittämisen paikkoja ja tuli siihen tulokseen, että toimintaa olisi syytä kehittää. Opinnäytetyö lähti tästä tarpeesta liikkeelle. Työ rajattiin tilaajan kanssa NMKY:n köysi- ja melontatoimintaan, jota leiritöiminnassa toteutetaan.

Tutkimuksen lähestymistapa on tapaustutkimus. Tutkimuksessa hyödynnetään kahta kvalitatiivista sekä yhtä kvantitatiivista menetelmää. Erilaisia tutkimusmenetelmiä käytetään sen mukaan, missä vaiheessa tutkimus on ja millaista tietoa tarvitaan. Työn alussa tutkimuksella rajataan kehittämisen kohdetta ja työn lopussa etsitään sopivaa ratkaisumallia kohteen kehittämiseksi.

Tutkimuksella tarkennetaan Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellisen toiminnan kehittämisen paikoista tarkka kehittämistehtävä. NMKY:llä ei ollut osaamisvaatimuksia tai osaamisen kehittämisen toimintamallia seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaamiseen. Tämä oli johtanut toiminnan ohjaajien vaihtelevaan ja paikoitellen puutteelliseen osaamiseen. Näiden aiheiden taustalla olevilla teorioilla ja vertailukehittämällä luotiin NMKY:lle ehdotus ratkaisusta, jolla kehittämistehtävä toteutuu.

Tavoitteena oli luoda kehittämistyöllä jotain konkreettista tilaajan käyttöön. Tämä tavoite toteutui. Ehdotetun ratkaisumallin lisäksi luotiin tilaajalle Turun NMKY:n köysi- ja melontatoiminnan ohjaajan opas.

Asiasanat: seikkailu, seikkailukasvatus, osaaminen, Turun NMKY

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

Author: Aapo Lahdenkauppi

Title: Developing adventure educational activities of YMCA Turku. Competence in climbing and kayaking activities.

Number of Pages: 35 and 2 attachment pages

Supervisor(s): Minna Rajalin

Commissioned by: YMCA Turku

Adventure education has been implemented in Finland in the current way for a couple of decades. Adventure educational activities are also part of the methods of youth work at YMCA Turku, who commissioned this thesis. The client noticed that the quality of adventure educational activities was low and came to the conclusion that this should be improved. This thesis started from this need. The subject of the thesis was confined with the commissioner to YMCA's climbing and kayaking activities, which are carried out in camp activities.

The approach to the study was a case study. Two qualitative and one quantitative methods were used in the research. Different research methods were used depending on the stage of the research and what kind of information was needed. At the beginning stages of the thesis research was used to narrow down the part of YMCA's work that was aimed to improve. At the end stages suitable ways of execution were looked for to improve said part.

With the research it was specified what it is exactly that should be improved, regarding adventure educational activities at YMCA Turku. It appeared that there was not any standardized requirements of competence for the instructors of adventure educational activities. There also was no procedure on how to improve the competence of said instructors. This had led to differences and in some cases deficiency of the skills needed in adventure educational activities. Utilizing benchmarking and theories about adventure educators skills a proposal was created, offering a solution to improve the quality of adventure educational activities.

This thesis aimed to create a product for the commissioner to use in the future. This goal was achieved. In addition to the proposed solution, a guide to climbing and kayaking activities for YMCA Turku's instructors was created.

Keywords: adventure, adventure education, competence, YMCA Turku

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	Tilaaaja ja työn tarve	8
	2.1 Turun NMKY – osa maailman suurinta nuorisojärjestöä	8
	2.2 Kehittämistyön tarve ja näkökulma	8
3	Seikkailukasvatus	10
	3.1 Seikkailukasvatuksellinen toiminta	10
	3.2 Seikkailukasvatuksellinen toiminta Turun NMKY:llä	12
	3.3 Turvallisuus seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa	13
4	Osaaminen ja sen kehittäminen	15
	4.1 Ohjaajan osaaminen	15
	4.2 Osaamisen kehittäminen	16
5	Kehittämistyö	18
	5.1 Tutkimusmenetelmät	18
	5.2 Haastattelujen toteutus	20
	5.3 Kyselytutkimuksen toteutus	21
	5.4 Benchmarkingin toteutus	22
6	Tulokset ja tuotokset	24
	6.1 Haastattelujen tulokset	24
	6.2 Kyselytutkimuksen tulokset	25
	6.3 Benchmarkingin tulokset	29
	6.4 Korikiipeilyn ja melonnan ohjaamisen opas	29

7	Johtopäätökset	30
	7.1 Vastaukset tutkimuskysymyksiin	30
8	Pohdinta.....	32
	LÄHTEET	34
	Haastattelut.....	36
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Nykyaikaisessa maailmassa seikkailu on sana, joka nousee esille useissa eri asiayhteyksissä. Peleissä ja elokuvissa hahmot seikkailevat erilaisissa ympäristöissä, nettideittailun kuvausteksteissä haetaan kumppania loppuelämän seikkailulle. Kun käytämme sanaa seikkailu, se yhdistetään usein johonkin erikoiseen, jännittävään tai jopa hieman vaaralliseen. Yleisesti ottaen tarkoitamme tällaisia asioita seikkailusta puhuessamme. Olennaista seikkailussa on hyppy tuntemattomaan, tiedottomuus ja arvaamattomuus tulevasta. Olen itse kuullut useamman kerran sanottavan ”lähdetään seikkailulle”, jolloin tämä on tarkoittanut päämäärätöntä kulkemista ja erilaisiin tilanteisiin ajautumista sekä haasteiden kohtaamista.

Kun puhumme yleisesti seikkailusta, sitä on vaikeaa määritellä. Seikkailun tunnusmerkkeinä pidetyt jännittävyys, arvaamattomuus ja jopa vaarallisuus ovat henkilökohtaisia kokemuksia. Meillä kaikilla on omat käsityksemme siitä, mikä on jännittävää. Useimmiten tarkoitamme seikkailulla kuitenkin sellaista toimintaa, jossa poistumme kotoa ja siirrymme ulkoilmaan ja luontoon. Luonnollinen toimintaympäristö monelle meistä on kaupungeissa tai niiden läheisyydessä. Seikkailulle olennaisen jännittävän tunnelman saavuttamiseksi siirrymme pois kotoa uuteen toimintaympäristöön. Nykyään leiritoiminta tarjoaa monelle helpon mahdollisuuden tähän siirtymiseen valvotuissa olosuhteissa.

Seikkailusta ja sen piirteitä sisältävästä toiminnasta on ajan saatossa kehittynyt lukuisia erilaisia kasvatuksen menetelmiä. Nykyään tällaista toimintaa kutsutaan yleisnimityksellä seikkailukasvatukseksi. Suomessa seikkailukasvatusta on toteutettu jo muutaman vuosikymmenen ajan (Karppinen 2020, 27).

Opinnäytetyöni alussa perehdyn yleisesti seikkailutoimintaan ja siihen, mitä sillä tarkoitetaan. Tämän jälkeen tarkastelen seikkailukasvatuksellista toimintaa työni tilaajan, Turun NMKY:n toiminnassa. Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

1. Mistä kehittämistarpeet Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellisen toiminnan turvallisuudessa ja ohjaustyön laadussa johtuvat?
2. Miten näihin tarpeisiin voidaan vastata toiminnan turvallisuuden ja ohjaustyön laadun parantamiseksi?

Työni tavoitteena on luoda Turun NMKY:lle sellainen ratkaisu tai toimintamalli, jolla seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaustyön laatua ja turvallisuutta voidaan parantaa. Seikkailukasvatuksellinen toiminta on mainittu organisaation strategiassa ja se on olennainen osa

NMKY:n toteuttamaa nuorisotyötä. Ohjaustyön laadukkuus ja toiminnan turvallisuus ovat olennaisia tekijöitä toiminnan toteuttamisessa. Mikäli toiminta ei ole turvallista ja laadukasta, pahimmillaan voidaan ajautua tilanteeseen, jossa sitä ei voida jatkaa tulevaisuudessa. Tämä tarkoittaisi organisaation strategiaan kuuluvan kokonaisuuden ja nuorisotyön menetelmän poistumista. Tällä työllä pyritään sellaiseen ratkaisuun, jonka avulla voidaan nykyisen tilanteen parantamisen lisäksi vahvistaa toiminnan jatkumismahdollisuuksia tulevaisuudessa. Tavoitteena on myös tuottaa konkreettinen tuotos organisaation käyttöön. Tällainen tuotos on tässä työssä Turun NMKY:n köysi- ja melontatoiminnan ohjaajan opas.

2 TILAAJA JA TYÖN TARVE

2.1 Turun NMKY – osa maailman suurinta nuorisjärjestöä

Opinnäytetyöni tilaaja on Turun NMKY (Turun Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys) tai kansainväliseltä nimeltään YMCA Turku (Young Men’s Christian Association Turku). Kumpaakin lyhennettä käytetään, riippuen siitä onko kyseessä suomenkielinen vai kansainvälinen versio. Molempia versioita käytetään opinnäytetyöni alussa. Lukemisen helpottamiseksi mainittakoon, että YMCA on NMKY:n kansainvälinen nimi. Avaan tässä luvussa Turun NMKY:n historiaa ja toimintaa, sekä suurempaa kansallista ja kansainvälistä kokonaisuutta johon Turun paikallisyhdistys kuuluu.

Turun NMKY on yksi Suomen 41 paikallisyhdistyksestä, joiden kattojärjestönä toimii Suomen YMCA:n liitto. Liitto tukee paikallisyhdistysten toimintaa, vastaa valtakunnallisista hankkeista ja tekee yhteistyötä erilaisten kotimaisten tahojen kanssa. Liitto muodostaa myös yhteyden Euroopan YMCA:han sekä YMCA:n maailmanliittoon. Turun NMKY sekä muutkin paikallisyhdistykset ovat siis osa kansainvälistä YMCA organisaatiota, joka on maailman suurin nuorisjärjestö. (Suomen NMKY 2021.)

Turkuun perustettiin NMKY:n paikallisyhdistys jo vuonna 1893. Yli 120 vuoden aikana toiminta on kehittynyt laajaksi valikoimaksi palveluita nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi. Nuorisotoimintaan kuuluu esimerkiksi leiri- ja retkitoimintaa, partiotoimintaa, seikkailutoimintaa sekä nuorten ohjaajakoulutusta. Seikkailutoiminta on nykyään olennainen osa Turun NMKY:n nuorisotoimintaa ja se mainitaan myös yhdistyksen strategiassa (Turun NMKY 2021). Seikkailutoimintaa toteutetaan eniten leiritoiminnassa Turun NMKY:n leirikeskus Harvassa Turun saaristossa. Opinnäytetyöni keskittyy nimenomaan Harvan leiritoiminnassa toteutettuun seikkailutoimintaan.

2.2 Kehittämistyön tarve ja näkökulma

Suoritin yhteisöpedagogi (AMK) opintojen viimeistä harjoittelua Turun NMKY:llä talvella 2020-2021. Kun puheeksi tuli opinnäytetyö ja kiinnostukseni tehdä opinnäytetyötä seikkailukasvatukseen liittyen, aloin herätellä ajatuksia mahdollisesta kehittämistyön tarpeesta NMKY:llä. Melko nopeasti NMKY:n toiminnasta alkoi hahmottua sellainen aihealue, jonka

kehittämisen tilaaja koki olevan olennaista. Olen itse ollut NMKY:n toiminnassa mukana useamman vuoden sekä osallistujana että ohjaajana, joten pohdin tilaajan kanssa yhdessä mahdollista kehittämisen kohdetta. Tässä luvussa esittelen kehittämistyön tarpeen, eli miksi ja miten valitsin kehittämisen kohteen. Esittelen myös näkökulman, josta lähdin tarkastelemaan tätä kohdetta.

Kehittämistyöni kohteeksi valikoitui köysi- ja melontatoiminta Turun NMKY:n leiritoiminnassa. Oman kokemukseni ja tilaajan kertoman kautta totesin, että nämä kaksi toimintaa kuuluvat pääsääntöisesti jokaisen leirikeskus Harvassa järjestettävän leirin ohjelmaan. Kehittämisen tarve korostui sen takia, miten yleisiä melonta- ja köysitoiminta ovat leiritoiminnassa ja tämän takia kehittämistyö rajattiin näihin kahteen. Tilaaja kokee melontatoiminnan ja köysitoiminnan muita leiritoiminnassa yleisiä aktiviteetteja, kuten pallopelejä ja leikkejä, riskialttiimmiksi. Tämä johtuu siitä, että kummassakin toimintaympäristö on erilainen kuin esimerkiksi urheilukentällä toteutetuissa peleissä ja leikeissä. Tilaaja toivoi kehittämistä kummankin toiminnan turvallisuudessa ja ohjaustyön laadussa, sillä niissä on havaittu tarpeita kehittämiselle. Köysitoiminnalla tarkoitan leiritoiminnassa usein järjestettyä korikiipeilyä, jossa kiipeävä osallistuja on yläköysivarmistuksessa. Melontatoiminnalla taas tarkoitan kajakeilla tai kanooteilla liikkumista ja toimimista leirisaari Harvan ympäristössä. Tilaaja rinnastaa kiipeily- ja melontatoiminnan riskialttiudeltaan keskenään samalle tasolle näiden poikkeuksellisten toimintaympäristöjen takia. Kummassakin toiminnassa epätavalliset toimintaympäristöt luovat suuremman riskin osallistujan terveydelle, kuin muut leiritoiminnalle ominaiset aktiviteetit kuten pallopelit ja leikit maan tasalla. Sekä vesillä liikkuminen että varmistusköyden varassa toimiminen vaativat ohjaajalta erityistä huomiointia turvallisuuteen ja riskien ennakointiin. Tilaajan käyttämä esimerkki: jalkapallopelissä kaatuminen todennäköisesti johtaa nyrjähdykseen tai ruhjeisiin, kun taas melonnassa kaatuminen todennäköisesti johtaa veden varaan joutumiseen. (Wallin 2021.)

Kehittämisen kohteen valitsemisen jälkeen valitsin tutkimuksen näkökulmiksi turvallisuuden sekä osaamisen kehittämisen seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa. Hyödynnän tutkimuksessani näiden taustalla olevia teorioita tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi.

3 SEIKKAILUKASVATUS

Seikkailulle on todettu olevan useita erilaisia määritelmiä, joten luonnollisesti seikkailutoiminnalle on myös paljon määritelmiä. Useimmissa näistä määritelmistä yhdistyy kuitenkin samoja piirteitä, joita pidetään yleisesti seikkailun tuntomerkkeinä. Näitä piirteitä ovat esimerkiksi riskitekijät, haastavuus, aitous, epävarmuus lopputuloksesta, arvaamattomuus, vapaaehtoisuus ja mielihyvän tunne. Nämä piirteet ovat tuntemuksia, jotka vaihtelevat ihmiskohtaisesti. Jollekin yksinkertainen ja helppo asia voi olla toiselle haastava ja epävarmuutta herättävä (Beames & Brown 2016, 88). Kokemusten ja tuntemusten ollessa henkilökohtaisia herää kysymys siitä, onko olemassa seikkailutoimintaa ja onko seikkailu vain ihmisen itse kokema sensaatio. (mt., 23-26.)

Opinnäytetyössäni seikkailutoiminnalla kuvataan toimintaa, joka on vapaaehtoista ja joka voi olla haastavaa, arvaamatonta ja sisältää riskitekijöitä. Riskitekijöiden ei tarvitse asettaa ihmistä välittömään vaaraan, vaan ne voivat olla esimerkiksi materiaan tai tuntemuksiin liittyviä. Riskinä voi olla esimerkiksi vaatteiden kastuminen tai naurunalaiseksi joutuminen. Olennaista on kuitenkin riskien kohtaaminen toiminnassa. (mt., 24.)

Seikkailutoiminnalla tarkoitan tässä työssä yleisesti edellä mainittuja piirteitä sisältävää toimintaa, jonka ei tarvitse olla ohjattua ja jolla ei tarvitse olla kasvatuksellisia tavoitteita. Tätä voidaan kutsua vapaaksi seikkailuksi. (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021a.)

3.1 Seikkailukasvatuksellinen toiminta

Käytän tässä opinnäytetyössä käsitettä seikkailukasvatuksellinen toiminta kuvaamaan yksittäisiä, lyhytaikaisia toimintoja ja aktiviteetteja, jotka sisältävät seikkailukasvatuksen elementtejä. Kuulin kyseisen käsitteen seikkailukasvatukseen erikoistuneelta nuorisotyöntekijältä opintojeni ammatillista harjoittelua tehdessäni, kun keskustelimme seikkailukasvatukseen liittyvistä käsitteistä. Tässä luvussa kerron, mitä seikkailukasvatuksella tarkoitetaan ja mitkä ovat sen pääpiirteet. (Haaksluoto 2020).

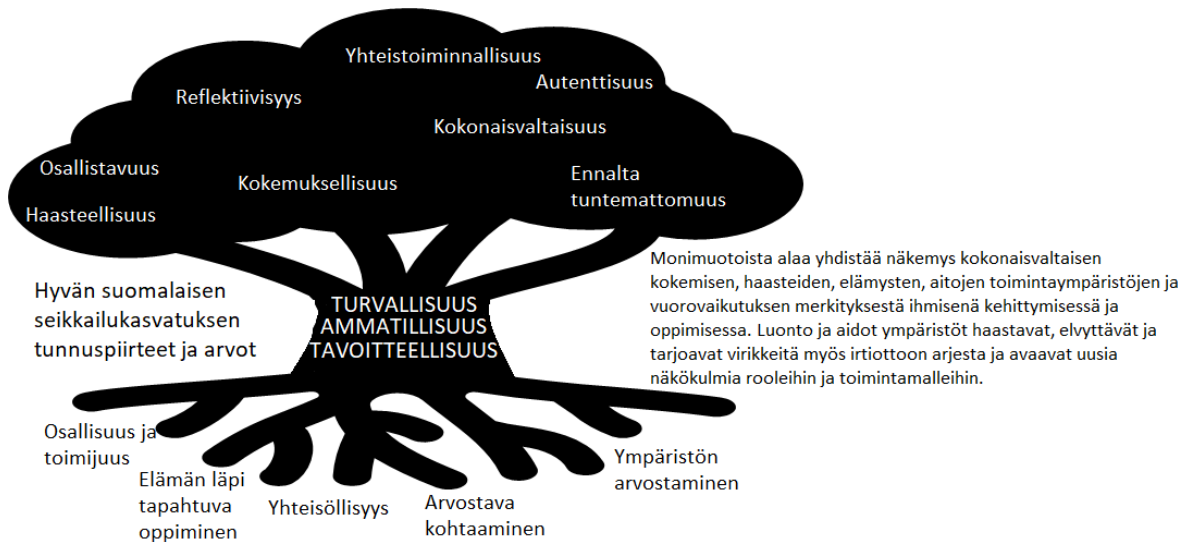
Seikkailutoiminta, seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka ovat kaikki saman aiheen tiimoilla esiintyviä nimityksiä. Erityisesti suomalaisen seikkailukasvatuksen kehittymisen alkuvaiheessa käsitteistö ja erilaiset nimitykset aiheuttivat hajontaa seikkailukasvatusta toteuttavien tahojen välillä. Seikkailukasvatuksen kenttä alkoi yhtenäistyä vasta 2000-luvulla, vaikka nykyisen seik-

kailukasvatuksen kehittyminen alkoi jo 1980-luvulla. Nykyään Suomessa toimii Suomen nuorisokeskusyhdistyksen koordinoimana valtakunnallinen seikkailukasvatusverkosto, jonka kehittämistä ja toimintaa tukee opetus- ja kulttuuriministeriö. (Parviainen 2020, 42-45.) Verkostossa toimii vuosittain valittava kehittämistyöryhmä, jonka tarkoituksena on kerätä seikkailukasvatuksen ammattilaisia yhteen kehittämään toimialaa (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021c).

Seikkailukasvatusverkoston verkkosivuilla seikkailukasvatus menetelmänä määritellään näin:

Seikkailukasvatus on menetelmä, jossa pyritään tuottamaan ihmisenä kasvua tukevia kokemuksia seikkailun avulla. Seikkailukasvatus on turvallista, ammattimaisesti ohjattua ja tavoitteellista. Seikkailukasvatuksesta hyötyvät niin lapset ja nuoret kuin aikuisetkin. Seikkailukasvatusta toteutetaan usein aidossa luontoympäristössä retkeillen, meloen tai kiipeillen, mutta se voi olla yhtä hyvin pimeäkävelyä marraskuisessa metsässä tai sisätiloissa. (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021b.)

Erotan tässä työssä vapaan seikkailun ja seikkailukasvatuksen toisistaan kolmella seikkailukasvatuksen pääpiirteellä. Nämä pääpiirteet ovat ammatillisuus, turvallisuus ja tavoitteellisuus (Kuva 1). Vapaata seikkailua voi harrastaa yksin ja huvin vuoksi ilman erityistä tavoitetta, mutta seikkailukasvatuksessa toimintaa ohjataan ja sillä on etukäteen määritelty tavoite. Seikkailukasvatuksessa olennaista on myös se, että sitä toteutetaan ryhmätoimintana. (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021a.)

Kuva 1: Hyvän suomalaisen seikkailukasvatuksen tunnuspiirteet ja arvot. Kolme seikkailukasvatuksen pääpiirrettä Suomen nuorisokeskusyhdistyksen (2021) mukaan puun rungossa kuvattuna.

Vapaa seikkailu ja seikkailukasvatus on erotettu työssäni toisistaan sen takia, että ohjatussa ja tavoitteellisessa toiminnassa ohjaajan toiminta korostuu. Opinnäytetyöni keskittyy nimenomaan ohjaajan toimintaan seikkailukasvatuksellisen toiminnan turvallisuuden ja laadukkaan ohjaustyön varmistamisessa. Seikkailukasvatuksessa ohjaaja toteuttaa harkittua, strukturoitua toimintaa, jolla on kasvatukselliset perusteet ja tavoite (Beames & Brown 2016, 43). Toiminnassa on usein yksityiskohtaisempi toimintakohtainen tavoite, mutta yleisen tason tavoite on kuitenkin kehittää osallistujan sellaisia taitoja, jotka edistävät tämän kasvua toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi. Näitä taitoja ovat esimerkiksi yhteistyötaidot, ongelmanratkaisukyky, itsetuntemus ja epävarmuuden sietäminen (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021b). Ohjaaja luo toiminnassa mahdollisuuksia non-formaalille ja informaalille oppimiselle eli epäviralliselle, koulutusorganisaation ulkopuoliselle oppimiselle (Pedagogiikkaa netissä 2021).

Osallistujan kasvun kannalta olennainen osa seikkailukasvatusta on toiminnan purkaminen, eli läpikäyminen, ja reflektio. Tämä kannattaa toteuttaa pian toiminnan päättymisen jälkeen, jolloin ajatukset, tunteet ja kokemukset ovat vielä pinnalla. Toiminnan läpikäyminen ja reflektointi auttavat osallistujaa oman toimintansa pohtimisessa ja oppimiskokemusten saavuttamisessa. Purkamista ja reflektointia voidaan tehdä keskustelunomaisesti tai toiminnallisilla menetelmillä. Keskustelunomaisessa reflektoinnissa ohjaaja voi esittää esimerkiksi kysymyksiä osallistujille: Mitä tehtiin? Mitä taitoja tarvittiin? Millaisia tunteita heräsi? Toiminnallisessa reflektoinnissa ohjaaja voi esimerkiksi esittää väittämiä, joihin vastataan peukalolla ylös tai alaspäin. Oliko toiminta haastavaa? Oliko haastetta liikaa/liian vähän? Opinko jotain uutta itsestäni tai muista? Toiminnan purkamisella myös epäonnistumisista voidaan saada arvokkaita oppimiskokemuksia. Henkilökohtaisen pelon kohtaaminen esimerkiksi veden varaan joutuessa voi onnistuneella reflektiolla muuttua itsensä voittamisen tunteeksi, kun koettuun asiaan saadaan uusia näkökulmia. (Heikkinen 2017, 20-21.) Osallistujan kasvun lisäksi reflektio on hyvä työkalu ohjaajan oman osaamisen kehittämisessä.

3.2 Seikkailukasvatuksellinen toiminta Turun NMKY:llä

Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellinen toiminta tarkoittaa tässä työssä köysi- ja melonta-toimintaa, jotka ovat työni kehittämisen kohteina. Avaan tässä luvussa tarkemmin sitä, millaista köysi- ja melontatoimintaa Turun NMKY:n leiritoiminnassa järjestetään. Seikkailukasvatuksellinen toiminta on olennainen osa NMKY:n leiritoimintaa, sillä köysi- ja melontatoiminta sisältyvät pääsääntöisesti jokaisen leirin ohjelmaan.

Turun NMKY:n leirikeskus Harva sijaitsee Turun saaristossa, Airiston merialueen reunalla. Leirikeskus kattaa leirisaari Harvan sekä pienemmän, Harvan vieressä sijaitsevan Erakkosaaren. Tämä antaa erinomaiset mahdollisuudet melontatoiminnan järjestämiseen leiritoiminnassa. Leirikeskuksessa on valikoima melontakalustoa, joka sisältää kahden melojan käyttöön tarkoitettuja avokanootteja sekä yhden melojan käyttöön tarkoitettuja umpikantaisia kajakkeja. Melontakalustoon sisältyvät myös yksilapaiset kanoottimelat, kaksilapaiset kajakkimelat sekä kelluttavat melontaliivit kaikkien melojien käyttöön. Avokanooteista on myös mahdollista rakentaa kanoottilauttoja, jotka ovat yksittäistä kanoottia vakaampia. Leiritoiminnassa on yleistä järjestää melontaretki vieressä sijaitsevaan Erakkosaareen tai kiertää lenkki leirisaari Harvan ympäri.

Köysitoiminnalla tarkoitan tässä työssä pääsääntöisesti korikiipeilyä. Korikiipeilyssä yksi henkilö kerrallaan kiipeää muovisista maitokoreista kasattua pinoa ylöspäin. Kiipeilijä tasapainottelee pinon yläosassa ja etenee korkeammalle lisäämällä pinoon lisää koreja, joita hänelle ojennetaan. Kiipeilijälle on puettu valjaat ja tämä on kytketty yläköysivarmistukseen. Yläköysivarmistuksessa kiipeilijään kiinnitetään köysi, joka kulkee kiipeilijän yläpuolella olevan ankkuripisteen kautta alas varmistajalle. Varmistaja on kytketty samaan köyteen ja köysi kulkee varmistuslaitteen läpi. Varmistaja kiristää köyttä kiipeilijän edetessä ylöspäin. Tällöin kiipeilijä jää horjahtaessa tai kaatuessa varmistusköyteen roikkumaan ja hänet lasketaan turvallisesti maahan. Leirisaaresta löytyy tarvittavat välineet korikiipeilyyn. Nämä välineet ovat valjaat ja kympärit kiipeilijälle, varmistajalle sekä korien ojentajalle, varmistusköysi, varmistuslaite sekä lukittavat sulkurenkaat, joilla kiipeilijä ja varmistaja kytketään köyteen. Saareen on rakennettu kiinteä korikiipeilypaikka, jossa on ankkuripiste yläköysivarmistukselle sekä koreja kiipeilyä varten.

3.3 Turvallisuus seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa

Seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa turvallisuuden täydellinen varmistaminen on melkein mahdotonta. Tähän vaikuttaa esimerkiksi se, että toiminta tapahtuu usein ulkona ja sääolosuhteisiin ohjaaja ei pysty vaikuttamaan. Turvallisuutta voidaan tarkastella riskien eliminoinnin sijaan niiden hallinnan näkökulmasta. Tällöin ohjaaja arvioi toiminnan hyödyn ja sen sisältävien riskien suhdetta, sekä ennakoi todennäköisiä tapahtumia ja niiden seuraamuksia. Esimerkiksi ennen melontaa ohjaaja arvioi sääolosuhteita ja sitä, luoko huono melontasää liian suuren

riskin suhteessa osallistujien toiminnasta saamaan hyötyyn. Tämän perusteella ohjaaja tekee päätöksen toiminnan toteuttamisesta ja toteutusmuodosta. (Bailie & Hodgson 2011, 51-53.)

Haasteita ja arvaamattomia tilanteita sisältävässä seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa turvallisuudella on aina ollut suuri painoarvo. Fyysisen turvallisuuden lisäksi nykyään painotetaan myös sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta (Widenius 2017, 67-68). Ohjaaja pyrkii toiminnallaan luomaan kokonaisvaltaisesti turvallisen ympäristön, jossa toiminta on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista. Tällaisessa ympäristössä on mahdollista siirtyä mukavuusalueen ulkopuolelle ja kohdata haasteita tai vastoinkäymisiä ilman kohtuutonta riskiä (Lehtonen & Saaranen-Kauppinen 2020, 249). Olennaista turvallisen ympäristön luomisessa ovat ohjaajan tieto, taito ja kokemus ohjattavasta toiminnasta (Bailie & Hodgson 2011, 56).

Fyysisellä turvallisuudella ehkäistään tapaturmia ja loukkaantumisia ja varmistetaan ettei ryhmää aseteta vaaraan. Tämä on olennaista toiminnan käytännön onnistumisen kannalta. Sosiaalisella ja psyykkisellä turvallisuudella tuetaan kasvatuksellisten tavoitteiden toteutumista.

Psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisessa ympäristössä osallistujan ei tarvitse pelätä epäonnistumista. Tätä tukee Aallon (2000) esittämä turvallisuus ryhmän näkökulmasta, jonka mukaan on tärkeää rakentaa hyvin toimiva ryhmä jossa herää luottamusta, kunnioitusta, tukea ja avoimuutta. Tällaisessa ryhmässä on pienempi todennäköisyys yksilön kasvua rajoittavien tunteiden heräämiseen. Kasvua rajoittavia tunteita ovat esimerkiksi pelon, häpeän tai arvottomuuden tunne. (Marttila 2016, 113-114.)

4 OSAAMINEN JA SEN KEHITTÄMINEN

Käsittelen tässä luvussa osaamista ja sen kehittämistä seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa. Perehdyn toiminnan ohjaajan osaamiseen sekä tarvittaviin taitoihin. Käsittelen myös osaamisen kehittämistä ja sen tärkeyttä seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa.

Kun puhutaan osaamisesta, sillä tarkoitetaan ihmisen riittäviä tietoja ja taitoja sekä tahtoa tehdä jokin asia hyvin. Kun jokin asia osataan, se tehdään huolellisesti ja täsmällisesti oikein. Yleisesti ottaen tahto eli motivaatio on tärkeä tekijä osaamisessa ja sen kehittämisessä. Ammatillisessa osaamisessa osaajan sisäinen vaatimus eli motivaatio kannustaa työntekijää kehittämään työssä tarvittavia taitoja ja tekemään työnsä laadukkaasti (Karjalainen & Karjalainen 2016). Seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa motivaation lähteet voivat olla esimerkiksi samat kuin tämän opinnäytetyön kehittämiskohteet, eli turvallinen toiminta ja laadukas ohjaustyö.

4.1 Ohjaajan osaaminen

Ohjaajan osaaminen on olennaista seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa laadukkaana ja turvallisen toiminnan kannalta. Telemäki ja Bowles (2001) ovat esittäneet, että ohjaajan osaamisen on oltava paremmalla tasolla kuin osallistujilla. Ohjaajan on hallittava tekninen osaaminen, varusteiden käyttö sekä kestävä psyykkistä painetta osallistujia paremmin. Tällöin ohjaaja kykenee toimimaan ja ohjaamaan osallistujia myös mahdollisissa ongelmatilanteissa. (Marttila 2016, 113.)

Seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa ohjaajan taidot voidaan jakaa kolmeen luokkaan. Nämä luokat ovat kovat taidot, pehmeät taidot ja metataidot. Kovat taidot ovat teknisiä ja helposti mitattavia taitoja, kuten ensiaputaidot tai lajiosaaminen. Lajiosaamista voi olla esimerkiksi taito meloa tai kiivetä. Pehmeät taidot ovat vaikeammin mitattavia taitoja, jotka liittyvät ohjeiden antamiseen, organisointiin ja opettamiseen. Metataitoja ovat esimerkiksi johtajuus, kommunikaatiokyky ja etiikka. Metataidot ovat toiminnan integrointiin liittyviä taitoja. (Telemäki 1998, 21.)

Seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjauksessa tarvitaan kaikkia kolmea taitojen luokkaa. Olennainen ero seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajan ja vapaan seikkailun harrastajan tarvittavien taitojen välillä on pehmeät taidot ja metataidot. Ohjaus on yhteistoimintaa, jossa ohjattavan kasvuprosesseja tuetaan jotta tämä vahvistuisi toimijana (Vehviläinen 2020, luku 1).

Kasvuprosessien tukemisessa käytetään pehmeitä taitoja ja metataitoja. Tätä tukemista on esimerkiksi sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisen toimintaympäristön luominen, jossa on tilaa oppimiskokemuksille. Kovia taitoja taas tarvitaan menetelmänä käytetyn lajin toteuttamisessa. Esimerkiksi vapaana seikkailuna melontaa harrastava henkilö kykenee pelkällä lajiosaamisella toteuttamaan melontaretken. Seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa ohjaajan pitää henkilökohtaisen lajiosaamisen lisäksi osata jakaa osaamistaan osallistujille. Jos seikkailukasvatuksellinen menetelmä on melontaretki, osallistujien on olennaista tietää riittävästi melontakalustosta ja kaluston käsittelystä. Ohjaaja tarvitsee ohjeiden antamisen ja organisoinnin taitoja tämän osaamisen jakamiseen. Metataidoilla ohjaaja integroi pehmeät ja kovat taidot yhdeksi kokonaisuudeksi, josta ohjaus muodostuu. Tätä on esimerkiksi johtajuuden ja kommunikaation taidon hyödyntäminen siinä, että varmistetaan osallistujille välitetyn tiedon perille meneminen. Näin kaikki taitoluokat tukevat toisiaan hyvän ohjauksen toteutumisessa, joka on menestyksekkään seikkailukasvatuksellisen toiminnan edellytys. Jos ohjaaja ei osaa meloa, on melonnan käyttö menetelmänä vaikeaa tai jopa mahdotonta. Jos ohjaaja osaa meloa mutta ei tukea osallistujien kasvuprosesseja, on kasvatuksellisten tavoitteiden toteutuminen epätodennäköistä.

4.2 Osaamisen kehittäminen

Vaikka nykymuotoinen seikkailukasvatus on saanut alkua jo 1980-luvulla, sitä voidaan pitää varsin nuorena. Vuotta 2007 pidetään merkittävänä suomalaiselle seikkailukasvatukselle ja sen kehittämiseksi. Saman vuonna pidettiin ensimmäiset valtakunnalliset seikkailukasvatuspäivät, joiden jälkeen valtakunnallinen seikkailukasvatusverkosto aloitti toimintansa. (Parviainen 2020, 45.) Osaamisen kehittäminen on olennaista nuoren toiminnan tulevaisuuden kannalta. Jos osaaminen ei kehity, toimintakaan ei voi kehittyä, jolloin uhkana on jäädä junnaamaan paikalleen. Pahimmassa tapauksessa kehittymätön toiminta hiipuu kokonaan. Seikkailukasvatuksella katsotaan olevan merkitystä sekä yksilön että yhteiskunnan kehityksen tasolla. Tämän kannalta seikkailukasvatusta ja sen osaamista on tärkeää kehittää tietoisesti tulevaisuudessa. (Parviainen 2020, 49.)

Seikkailukasvatuksellinen toiminta sisältää paljon erilaista kalustoa hyödyntäviä menetelmiä. Esimerkiksi köysitoiminnassa kalusto, kuten varmistuslaitteet, ovat avaintekijöitä turvallisuudessa. Kun menetelmät ja niissä hyödynnettävä kalusto kehittyvät, on seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajan tärkeää kehittyä niiden mukana. Suomalainen sananlasku kuuluu, että jokin

asia on kuin pyörällä ajo. Tällä tarkoitetaan usein sitä, että kerran opittu asia pysyy kyllä muistissa, kun sen kerran on oppinut. Tämä ei kuitenkaan pidä aina paikkaansa. Osaaminen vaatii kehittämistä ja ylläpitoa, jotta se ei unohdu kokonaan (Karjalainen & Karjalainen 2016). Kuten yleisesti ottaen monessa asiassa, seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa olennaiset taidot vaativat ylläpitoa ja kehitystä. Seikkailukasvatukselliselle toiminnalle tyypillisten piirteiden kuten haastavuuden ja arvaamattomuuden takia turvallisuuteen liittyvää osaamista on erityisen tärkeää ylläpitää ja kehittää. Turvallisuudesta puhuttaessa painotetaan usein teknisiä kovia taitoja ja niiden kehittämistä. Olennaista on kuitenkin myös pehmeiden taitojen ja metataitojen ylläpito ja kehittäminen samassa suhteessa kovien taitojen kanssa. (Telemäki 1998, 21.)

5 KEHITTÄMISTYÖ

Kerron tässä luvussa kehittämistyöni lähestymistavasta, sen vaiheista ja siinä käyttämäni menetelmistä. Käyn läpi käyttämäni menetelmät ja perustelen minkä takia valitsin nämä tutkimusmenetelmät.

Työni lähestymistapa eli tutkimusstrategia oli tapaustutkimus. Tapaustutkimus sopi hyvin tällaiseen kehittämistyöhön, jossa tarkoituksena oli tuottaa uusia kehittämisehdotuksia. Tämän johdosta strategia valikoitui melko helposti. Tapaustutkimukselle tyypillisesti työni lähti liikkeelle tutkittavasta tapauksesta, joka oli kehittämistyöni kohteena. Työn alussa määrittelin alustavan kehittämistehtävän jo olemassa olevalla tiedollani aiheesta. Tämän jälkeen perehdyin aiheeseen tarkemmin ja lähdin tarkentamaan kehittämistehtävää. Hyödynsin tapaustutkimukseni kahta laadullista ja yhtä määrällistä menetelmää. Triangulaatiolla eli erilaisia menetelmiä käyttämällä pyrin rakentamaan mahdollisimman kattavan kuvan tutkimukseni aiheesta. Pysin tutkimusmenetelmiä hyödyntämällä rakentamaan johdonmukaisen kokonaisuuden, jossa kehittämistehtävä tarkentui vaihe vaiheelta. Lopuksi lähdin hankitun tiedon perusteella luomaan kehittämisehdotusta. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 52-54.)

5.1 Tutkimusmenetelmät

Valitsin työni tutkimusmenetelmäksi teemahaastattelun, eli puolistrukturoidun haastattelun. Tällöin kysymysten ei tarvitse olla tarkkoja ja yksityiskohtaisia, ja niiden järjestys voi vaihdella. Teemahaastattelussa olennaista on yksityiskohtaisten kysymysten sijaan tietyn teeman käsitteleminen ja se, että haastateltavan ääni saadaan kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47-48.) Kehittämistyön alussa tutkimuksella oli olennaista rakentaa kuva siitä, millaista köysi- ja melontatoimintaa Turun NMKY järjestää ja millaisia kehittämisen tarpeet toiminnan turvallisuudessa ja ohjaustyön laadussa ovat. Tämän takia valitsin menetelmäksi teemahaastattelun. Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen, sillä siinä tavoiteltiin haastateltavan kokemuksia ja näkemyksiä määrällisen yleistyksen sijaan (Leinonen, Otonkorpi-Lehtoranta & Heiskanen, luku 3). Hyödynsin teemahaastattelua uudestaan tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa, kun olin saanut kyselytutkimuksen tulokset. Haastateltavien suostumus haastattelujen äänittämiseen varmistettiin suullisesti haastattelujen alussa. Ääninauhoitteet tuhottiin tämän työn lopussa.

Toinen tutkimusmenetelmäni oli kyselytutkimus. Kimmo Vehkalahden (2014, 11) mukaan kyselytutkimus on tärkeä tapa kerätä tietoa ihmisten toiminnasta ja mielipiteistä. Kyselytutkimukset ovat pääasiassa kvantitatiivisia eli määrällisiä tutkimuksia, joissa hyödynnetään tilastollisia menetelmiä. Tilastollisten menetelmien tuloksilla saadaan yleiskäsityksiä tutkitusta aiheesta, mutta niillä voidaan myös päästä käsiksi yksityiskohtiin, jotka ovat tyypillisiä laadullisen tutkimuksen tuloksissa. (Vehkalahti 2014, 13.) Valitsin menetelmäksi kyselytutkimuksen, koska tarkoituksenani oli luoda yleiskäsitys tutkitusta aiheesta. Toteuttamani kyselytutkimus oli osamiskartoitus seikkailukasvatuksellista toimintaa Turun NMKY:llä ohjaaville henkilöille. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää toimintaa ohjaavien henkilöiden osaamistaso, joten valitsin mitattaviksi ilmiöiksi osaamisen ja kokemuksen määrän tietyissä taidoissa (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 122). Loin kyselytutkimuksen mittarit ensimmäisessä haastattelussa hankitun tiedon perusteella. Mittareilla tarkoitetaan kysymyksiä ja väitteitä, joilla mitataan tutkimuksen kohteena olevia ilmiöitä (Vehkalahti 2014, 12). Tutkimuksen perusjoukko oli kaikki Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellista toimintaa joskus ohjanneet henkilöt. Valitsin tilaajan kanssa yhteistyössä perusjoukosta harkinnanvaraisen näytteen tutkimusta varten. Näytteestä ei voida tehdä perusjoukkoa koskevia yleistyksiä (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 123). Keskustelin tilaajan kanssa siitä, että tässä kehittämistyössä perusjoukkoa koskevat yleistykset eivät ole tarpeellisia. Olennaisempaa oli saada tutkimustuloksia harkinnanvaraisesti valitusta näytteestä. Näytteeseen valikoituivat Turun NMKY:n tämänhetkiset työntekijät, joiden työkuvaan seikkailukasvatuksellinen toiminta kuuluu sekä sellaiset vapaaehtoiset, jotka ovat ohjanneet seikkailukasvatuksellista toimintaa viimeisen vuoden aikana. Rajasin näytteen näin siksi, että kehittämistyön kannalta olennaista oli selvittää osaamisen taso sellaisilta henkilöiltä, jotka tällä hetkellä ohjaavat kehittämisen kohteena olevaa toimintaa. Toteutin kyselytutkimuksen internetissä täytettävänä kyselynä. Ojasalon, Moilasen ja Rintalahden (2015, 129) mukaan sähköisten kyselyiden haasteena on esimerkiksi se, että nykyaikana yleistyneet kyselyt ovat aiheuttaneet vastausväsymystä ja vastausmäärien vähenemistä. Tässä työssä harkinnanvarainen näyte tutkimusta varten oli melko pieni ihmisten joukko, jolloin vastausten määrä voi jäädä alhaiseksi eikä tutkimuksella saada riittävästi tietoa. Tilaajan näkemys kuitenkin oli, että organisaation työntekijät ja toimintaan sitoutuneet vapaaehtoiset ovat motivoituneita tukemaan toiminnan kehittämistä kyselyn avulla.

Kolmas tutkimusmenetelmäni oli benchmarking. Benchmarking perustuu muiden organisaatioiden tarkkailuun ja kiinnostukseen siitä, miten ne toimivat. Tietoa keräämällä pyritään selvittämään toisen organisaation menestyksen syitä ja hyviä toimintatapoja. Tiedon keräämisen

jälkeen havaittuja asioita voidaan hyödyntää oman organisaation toiminnassa soveltamalla tai kehittämällä omaa toimintaa samanlaiseksi. Olennaisia tekijöitä benchmarkingissa ovat omien kehittämistä kaipaavien kohteiden tunnistaminen ja selväpiirteisyys. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 186.) Määrittelin tarkat kehittämisen kohteet ennen benchmarkingia toteuttamillani tutkimuksilla ja kehittämistyön taustalla olevilla teorioilla. Valitsin tarkasteltavan organisaation sen perusteella, että kyseisessä organisaatiossa järjestetään vastaavaa toimintaa kuin Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellinen toiminta. Vertailukehittämisen tarkoituksena oli selvittää seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajan mahdollisia osaamisvaatimuksia ja osaamisen kehittämisen toimintamalleja tällaista toimintaa järjestävässä organisaatiossa.

5.2 Haastattelujen toteutus

Aloitin tutkimukseni teemahaastattelulla, jossa haastattelin erästä Turun NMKY:n nuorisotyöntekijöiden esimiestä. En mainitse tarkempaa titteliä anonymiteetin säilyttämiseksi. Haastattelu oli puolistrukturoitu eli laadin kysymykset ennakkoon, mutta niiden järjestys sai vaihdella vapaasti haastattelun edetessä (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 108). Puolistrukturoitu haastattelu oli hyvä valinta, sillä haastattelutilanne oli mukavan rento ja haastateltavalla oli vapaus tuoda esiin erilaisia näkökulmia. Tiedustelin tilaajalta organisaation työntekijöiden rooleja ennen varsinaisen tutkimuksen aloitusta. Valitsin haastateltavaksi erään NMKY:n nuorisotyöntekijöiden esimiehistä, koska hän koordinoi seikkailukasvatuksellista toimintaa toteuttavia työntekijöitä. Katsoin hänellä olevan todennäköisesti paras käsitys tutkimuksen kohteena olevaa toimintaa toteuttavien työntekijöiden toiminnasta ja saavani häneltä kattavan yleiskuvan siitä, millaista seikkailukasvatuksellinen toiminta Turun NMKY:llä on ja millaista osaamista siinä tarvitaan. Tässä haastattelussa oli myös olennaista selvittää tarkempaa tietoa kehittämisen tarpeista, jotka olivat työni kohteena. Arvioin esimieheltä saadun tiedon olevan mahdollisesti realistisempi tämän kannalta. Toimintaa toteuttavan työntekijän olisi todennäköisesti vaikeampaa tunnistaa kehittämistä kaipaavia tekijöitä omassa toiminnassaan, kuin esimiehen alaistensa toiminnassa.

Hyödynsin teemahaastattelua uudestaan tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa, kyselytutkimuksen toteuttamisen jälkeen. Keskeisten teemojen käsittely oli tärkeämpää kuin tarkkojen vastausten saaminen, joten puolistrukturoitu teemahaastattelu sopi tässäkin menetelmäksi (Hirsjärvi & Hurme 2015, 48). Haastattelun kysymykset valikoituivat aiemmin tässä kehittämistyössä tekemiäni tutkimusten tulosten perusteella. Toteutin haastattelun parihaastatteluna,

jossa haastattelin samaan aikaan kahta Turun NMKY:n esimiesasemassa olevaa työntekijää. Toinen työntekijöistä oli sama kuin ensimmäisessä haastattelussa. Kutsun tässä työssä molemmissa haastatteluissa ollut Työntekijä 1:ksi ja vain jälkimmäisessä ollut Työntekijä 2:ksi. Selvitin haastattelussa, että onko seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajille Turun NMKY:llä osaamisvaatimuksia. Lisäksi selvitin, että millaisia toimintamalleja Turun NMKY:llä on ohjaajien osaamisen kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Työntekijä 1:llä oli ensimmäisen haastattelun perusteella kattavasti tietoa organisaation seikkailukasvatuksellisesta toiminnasta sekä sitä ohjaavista työntekijöistä, minkä takia haastattelin häntä uudestaan. Työntekijä 2:den työnkuva organisaatiossa painottuu järjestöpuolelle. Valitsin hänet haastateltavaksi, koska arvioin hänellä olevan tutkimuksen kannalta arvokkaita näkökulmia osaamisen kehittämisen toimintamalleista.

Toteutin molemmat haastattelut paikan päällä NMKY:n toimistolla kevään 2021 koronavirus-tilanteen aiheuttamat rajoitukset huomioiden. Äänitin molemmat haastattelut ja litteroin aineistot eli kirjoitin ne auki haastattelujen jälkeen. Litteroidun materiaalin analysointi oli helpompaa kuin äänitteen kuunteleminen. Äänittäminen myös mahdollisti haastateltavien ja haastattelun tunnelman tarkkailun sen aikana. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 107.)

5.3 Kyselytutkimuksen toteutus

Toteuttamani kyselytutkimus oli osaamiskartoitus Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajille. Tarkoitukseni oli luoda kysely, jolla tiedon kerääminen on helppoa ja nopeaa. Nämä ovat vahvuuksia sähköisessä tiedonkeruussa (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 128). Tämän johdosta loin kyselyn Lyyti -verkkopalvelussa. Tämä palvelu oli myös työni tilaajalla käytössä ja se oli itselleni tutumpi kuin muut vastaavat palvelut. Lyyti on osoittautunut tilaajan aiemmassa käytössä helppokäyttöiseksi ja vastaajaystävälliseksi. Tätä korosti se, että kyselyyn vastaaminen onnistui mobiililaitteella. Tilaajan käytössä olevan palvelun etuna oli myös, että kysely voidaan tallentaa ja sitä voidaan halutessa muokata ja hyödyntää uudestaan.

Kyselypohjan luotuani määritin mittarit, joilla kyselyyn vastaavien osaamista ja kokemusta mitattiin. Vastaajat arvioivat omaa yleistä lajiosaamistaan, ohjauskokemuksen määrää ja osaamistaan ohjaajana sekä köysi- että melontatoiminnassa. Kysymykset olivat kummassakin toiminnassa pohjaltaan ja vastausvaihtoehdoiltaan samat. Arviointi tapahtui jokaisessa kysymyksessä viisiportaisella asteikolla. Vastaamisen helpottamiseksi kaikkien kysymysten kohdalla oli väittämä, jossa määriteltiin mitä asteikon ääri vaihtoehdoilla tarkoitetaan. Kyselytutkimusta käytettäessä on olennaista, että tutkittavasta ilmiöstä on olemassa riittävästi aiempaa tietoa (Ojasalo,

Moilanen & Ritalahti 2015, 122). Käytin mittarien määrittämisessä ensimmäisestä haastattelusta saatua tietoa, omaa tietämystäni kehittämisen kohteesta sekä teorioita sen taustalla. Näiden perusteella selvitin olemassa olevia osaamisen standardeja köysi- ja melontatoiminnan ohjaajalle. Köysitoiminnan ohjaajan osaamisen mittari kyselytutkimuksessani perustui Suomen kiipeilyliiton KTO-kurssin 1 ja 2 koulutusmoduulien sisältöihin (Suomen Kiipeilyliitto 2017). Melontatoiminnan ohjaajan osaamisen mittari perustui Suomen melonta- ja soutuiliiton melontaohjaajakurssin sisältöihin (Suomen Melonta- ja Soutuiliitto, 2021).

Loin kyselystä linkin, jotta sen voi lähettää helposti esimerkiksi Whatsappin välityksellä. Tilaajan avulla kysely jaettiin harkinnanvaraiseen näytteeseen kuuluville henkilöille. Vastauksia saatiin tyydyttävä määrä, 10 kappaletta. Tämän jälkeen keräsin vastaukset analysoitavaksi aineistoksi.

5.4 Benchmarkingin toteutus

Benchmarking eli vertailukehittäminen sopii tutkimusmenetelmäksi, kun pohjustustyö on tehty perusteellisesti ja kehittämisen kohteet on määritelty selväpiirteisesti (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 186). Tämän takia hyödynsin benchmarkingia kehittämistyöni lopussa. Kun olin määritellyt tarkat kehittämisen kohteet muilla käyttämilläni tutkimusmenetelmillä ja tiedonhauilla, valitsin vertailukohteena olevan organisaation.

Valitsin vertailukohteeksi nuorisokeskus Marttisen. Käytin valinnan perusteena omaa tietämystäni kohteesta. Suoritin yhteisöpedagogi (AMK) opintojen ammatillisen harjoittelun Marttisessa, joten tiesin siellä järjestettävän vastaavaa toimintaa kuin työni kehittämisen kohteet. Marttisen toimintaa koordinoiva Suomen nuorisokeskusyhdistys koordinoi myös valtakunnallista seikkailukasvatusverkostoa (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021d). Tämän johdosta arvioin Marttisen olevan sopiva vertailukohde seikkailukasvatuksellisen toiminnan kehittämisessä. Koronavirustilanteen aiheuttamien rajoitusten vuoksi vierailu Marttisessa ei ollut mahdollista, joten toteutin tiedonkeruun sähköpostitse. Suunnittelin työni kehittämisen kohteiden ja muiden tutkimusteni tulosten perusteella kysymyksiä, joita tiedustelin Marttisesta sähköpostilla. Nämä olivat benchmarkingissa hyödyntämäni kysymykset:

1. Millaista köysi- ja/tai melontatoimintaa Marttisessa järjestetään?
2. Onko köysi- /melontatoiminnan ohjaajille osaamisvaatimuksia? Jos on, niin millaisia?

3. Järjestetäänkö ohjaajille koulutusta köysi- /melontatoiminnan ohjaamiseen? Jos kyllä, niin millaista?

Tiedonkeruun jälkeen vertasin saamaani tietoa kehittämisen kohteisiin ja etsin sellaisia toimintamalleja tai -tapoja, joita voisin hyödyntää kehittämistyössäni.

6 TULOKSET JA TUOTOKSET

Käsittelen tässä luvussa tapaustutkimukseni tuloksia. Käyn läpi eri menetelmien tuloksia sekä sitä, miten olen tuloksia analysoinut. Esitän käytetyt menetelmät ja niiden tulokset siinä järjestyksessä missä olen niitä käyttänyt. Huomioitava poikkeus tähän on haastattelut joiden tuloksia käsittelen ensimmäisenä, vaikka haastattelututkimusta on hyödynnetty useammassa kuin yhdessä vaiheessa.

6.1 Haastattelujen tulokset

Sain ensimmäisessä haastattelussa yksityiskohtaiset vastaukset siitä, millaista melonta- ja köysitoimintaa Turun NMKY järjestää. Köysitoiminta tarkoittaa pääasiassa korikiipeilyä ja melontatoiminta lyhyitä melontaretkiä leirisaaren ympäristössä. Lisäksi sain tietoa siitä, millaisia taitoja näiden ohjaamisessa tarvitaan ja tarkempaa tietoa toiminnan turvallisuuden ja ohjaustyön laadun kehittämisen kohteista, joihin kehittämistyön tarve perustui. Kiinnitin huomiota aineistoa analysoidessa siihen, että taidoista puhuttaessa nousi esille vain teknisiä, kovia taitoja (Telemäki 1998, 21). Haastattelussa tuli esille kesällä 2020 sattunut onnettomuus melontatilanteessa, joka johtui haastateltavan mukaan nimenomaan teknisten taitojen puutteesta. Toinen huomioni kiinnittänyt tekijä oli se, että haastateltava joutui taidoista puhuttaessa selkeästi miettimään joitakin muita kysymyksiä pidempään. Tämä johti ajatukseen siitä, että onko ohjaajien osaamiselle olemassa selkeästi määriteltyjä vaatimuksia. Aineiston analyysin jälkeen tarkensin kehittämisen tarvetta nimenomaan teknisiin taitoihin ja osaamiseen. Tämän johdosta keskityin kyselytutkimuksessa tekniseen osaamiseen.

Toteutin jälkimmäisen haastattelun kyselytutkimuksen jälkeen. Ensimmäinen kysymykseni oli, ”onko Turun NMKY:llä köysi- ja melontatoiminnan ohjaajille osaamisvaatimuksia?”. Vastauksia analysoidessa kiinnitin huomiota siihen, että vastaus ei ollut kovin selkeä. Tiivistetysti vastaus oli, että jonkinlaiset epämääräiset vaatimukset ovat olemassa mutta niitä ei ole määritelty eikä niitä testata tai tarkasteta. Vastauksen luonne oli kiertelevä. Tämä saattoi olla merkki siitä, että haastateltava koki vastaamisen epämiellyttävänä. En huomannut samanlaista käytöstä muiden kysymysten kohdalla. Tämän johdosta ajattelin, että haastateltava saattaa kokea osaamisvaatimusten epämääräisyyden huonona asiana. Haastattelun jatkuessa sain tähän vahvistuksen. Toinen kysymykseni oli ”miten köysi- ja melontatoiminnan ohjaajien osaamista kehitetään tai ylläpidetään?”. Vastaus tähän tiivistetysti oli, että tätä ei tietoisesti tehdä. Toinen haastateltava

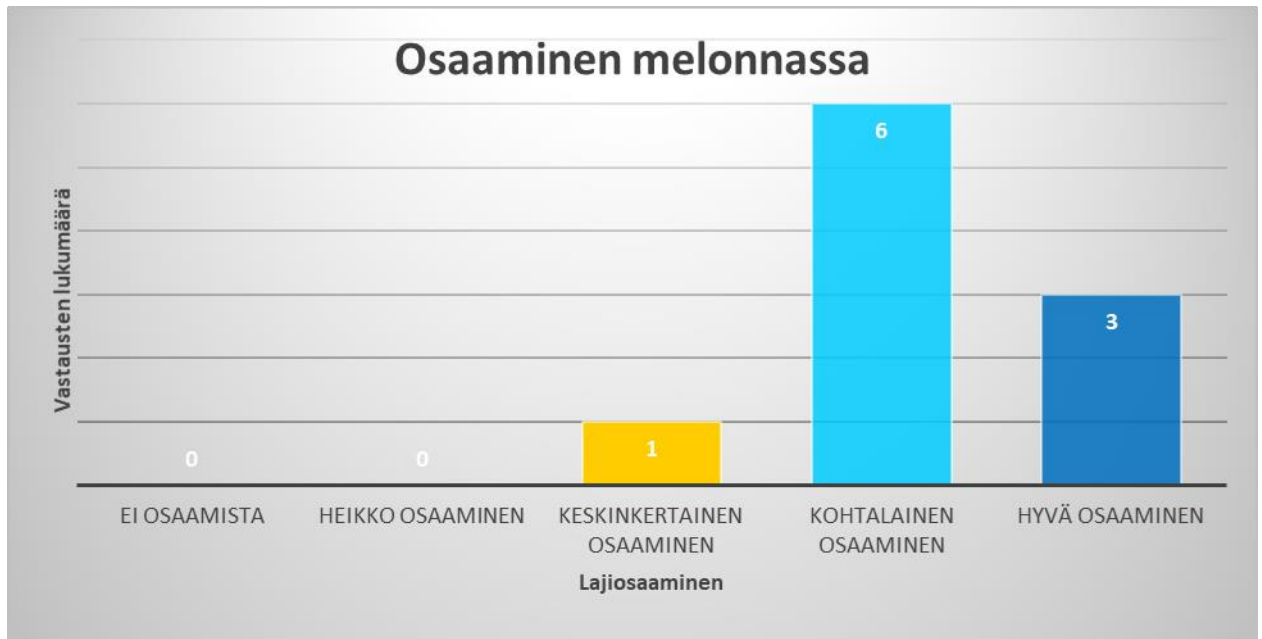
kertoi että toiminnassa on ohjaajakoulutusta näihin teemoihin, mutta kuvasi sitä tehtävän niin sanotusti ”vasemmalla kädellä” tai huonolaatuisesti ilman selkeitä tavoitteita. Haastattelu muuttui tässä kohdassa kahden haastateltavan välillä hyvin keskustelunomaiseksi tilanteeksi, josta tein erilaisia havaintoja. Haastateltavat keskustelivat siitä, miten osaamisen kehittämistä on toteutettu organisaatiossa aikaisemmin. Toinen myös totesi, että tarvittaisiin jonkinlaista systeemiä kehittämään nykyistä toimintamallia. Kokonaisvaltaisesti totesin haastattelun tulosten olevan, että osaamisen kehittämisen toimintamallia tai vaatimuksia ei ole. Näiden tulosten perusteella lähdin tekemään benchmarkingia.

6.2 Kyselytutkimuksen tulokset

Kyselyyn vastanneita oli yhteensä kymmenen. Keräsin kyselytutkimukseni vastaukset yhteen siten, että loin kaaviot kunkin kysymyksen vastauksista tarkastelun helpottamiseksi. Kysymyksiä oli kolme sekä köysi- että melontatoiminnasta. Molemmissa mitattiin omilla mittareilla yleistä lajiosaamista, kokemusta ohjaajana sekä osaamista ohjaajana. Taulukoissa sarakkeiden luvut tarkoittavat kuinka moni vastaaja on valinnut kyseisen vaihtoehdon.

Kaikki vastaajat arvioivat oman osaamisensa melonnassa ja kiipeilyssä olevan vähintään keskinkertaisella tasolla (Kuvio 1 & Kuvio 2). Melonnassa hyvä osaaminen tarkoitti Suomen melonta- ja soutuliiton Meloja 2 -kajakki -taitokokeen tasoa (Suomen melonta- ja soutuliitto 2021). Köysitoiminnassa hyvä osaaminen taas tarkoitti seuraavien taitojen osaamista: peruskiipeilyvarusteiden käyttö, toisen kiipeilijän varmistaminen ja itsesi kiinnittäminen köyteen turvallisesti. Perustin köysitoiminnan hyvän osaamisen taidot omaan tietämykseni aiheesta. Köysitoiminnassa osaamisensa hyväksi arvioi useampi, kuin mitä melontatoiminnassa. Tässä yleistä lajiosaamista koskevassa kysymyksessä esimerkiksi vastaajien harrastustausta saattoi vaikuttaa melko paljon vastausten jakautumiseen. Lajiosaaminen oli yksi arvioitavista asioista, koska se on yksi seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajan kovista taidoista, jota tarvitaan toiminnan toteuttamisessa (Telemäki 1998, 21).

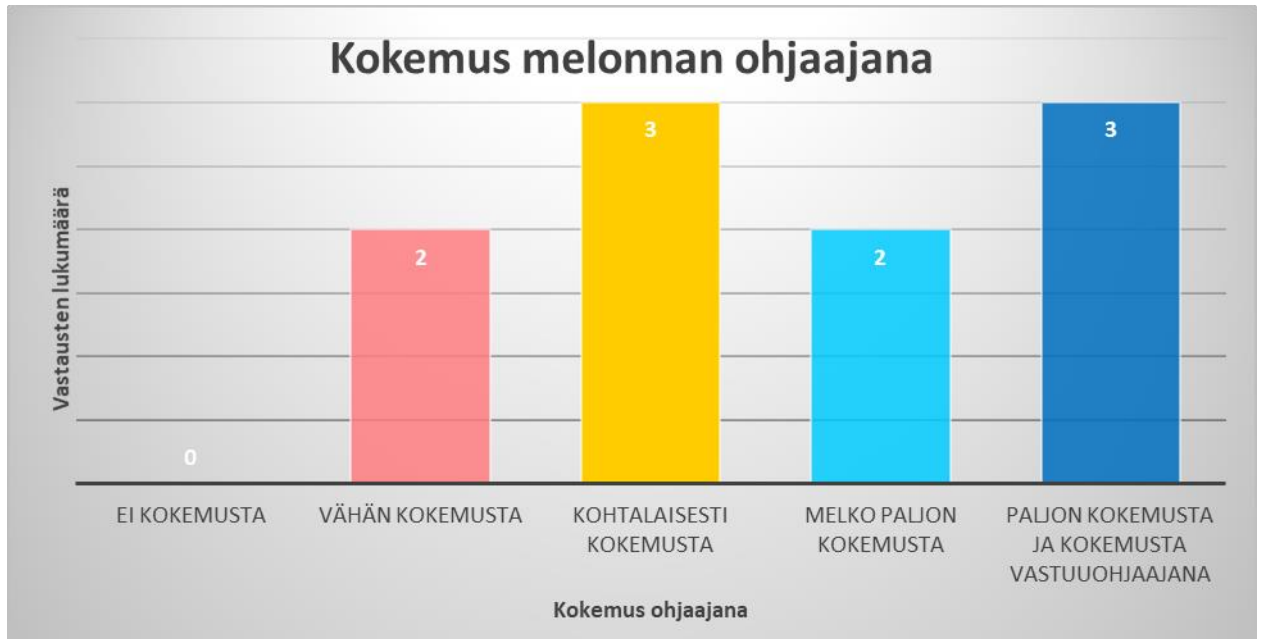
Melontatoiminnassa kolme ja köysitoiminnassa neljä kymmenestä vastaajasta on toiminut vastuuhjaajana (Kuvio 3 & Kuvio 4). Vastausten välistä eroa voi korostaa tulkintaerot vastaajien välillä. Vastaajilla voi esimerkiksi olla erilaiset käsitykset siitä, miten paljon on kohtalaisesti kokemusta. Olennaisin tieto kokemuksta käsittelevistä kysymyksistä oli kuitenkin se, kuinka suuri osa vastaajista on toiminut vastuuhjaajana.

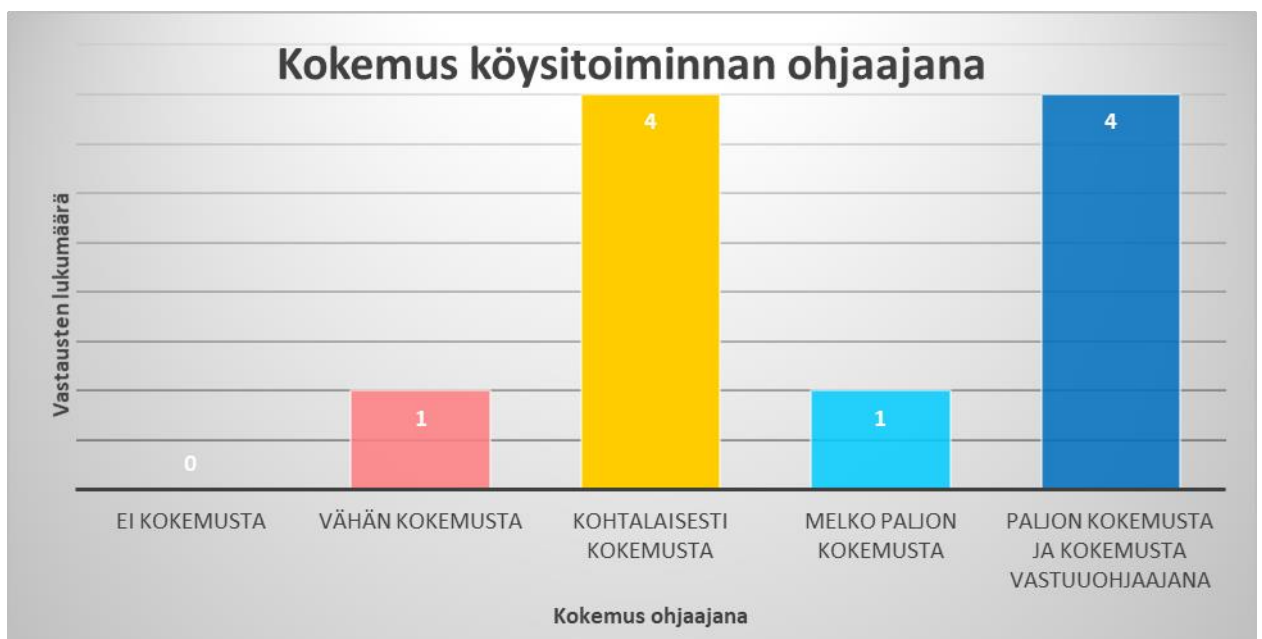
Kuvio 1: Vastaajien osaamisen jakautuminen melonnassa.

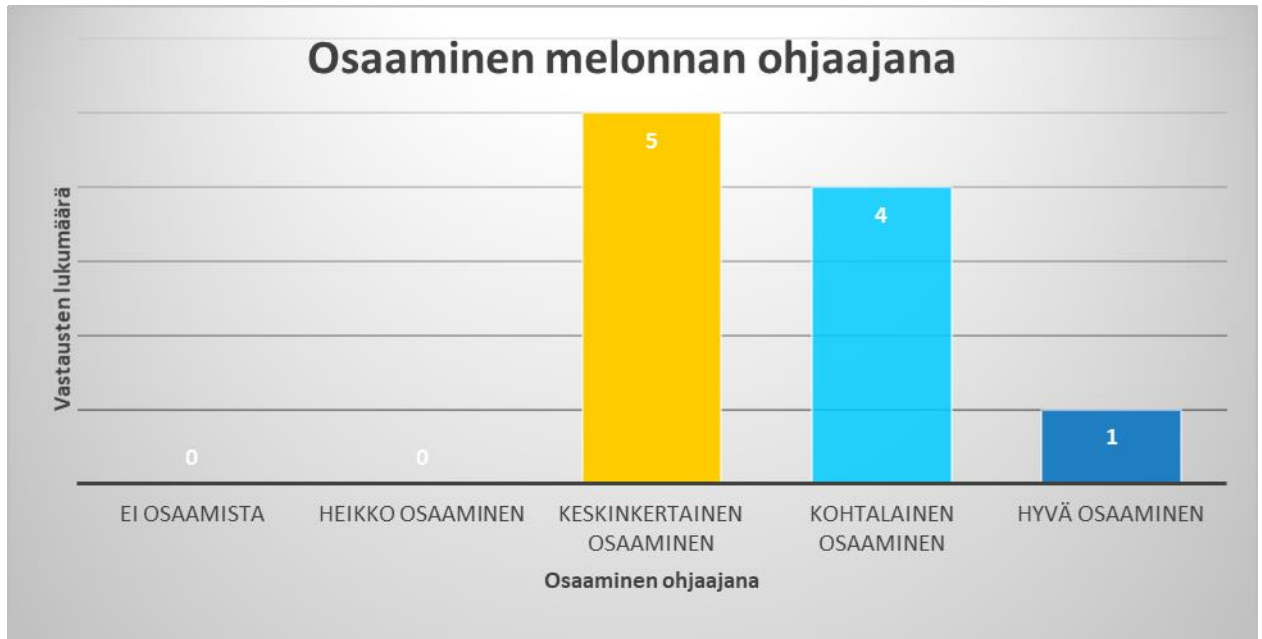
Kuvio 2: Vastaajien osaamisen jakautuminen köysitoiminnassa.

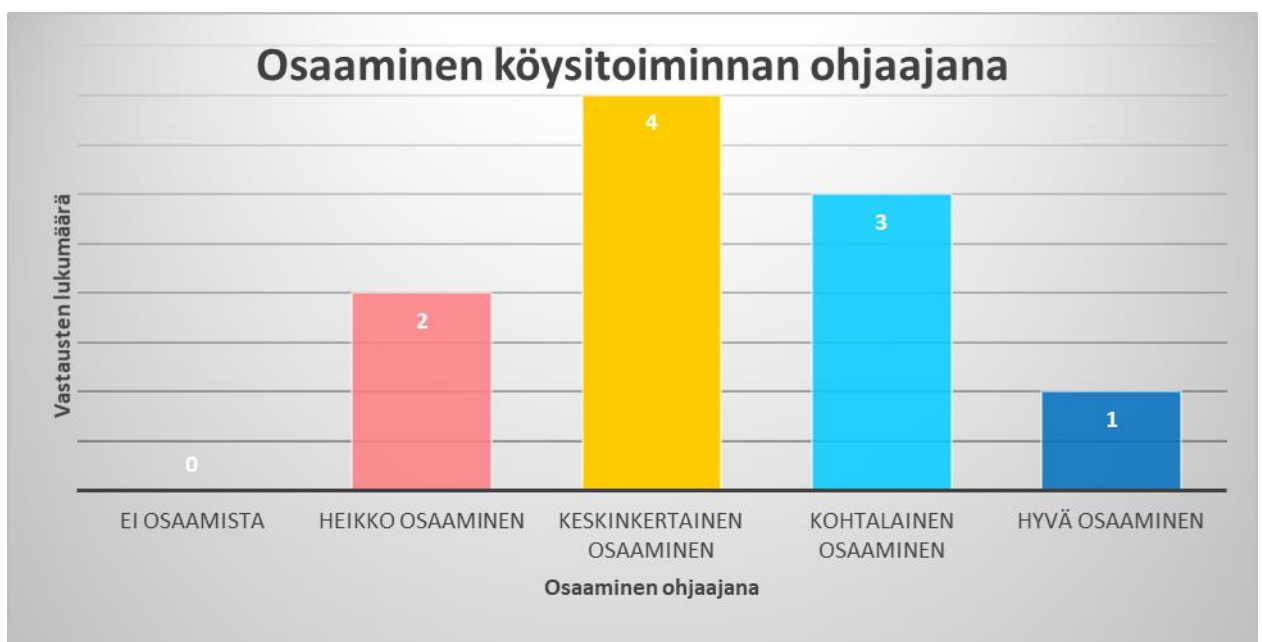
Kuvio 3: Vastaajien melonnan ohjauskokemuksen määrän jakautuminen.

Kuvio 4: Vastaajien köysitoiminnan ohjauskokemuksen määrän jakautuminen.

Kuvio 5: Osaaminen melonnan ohjaajana -vastausten jakautuminen.

Kuvio 6: Osaaminen köysitoiminnan ohjaajana -vastausten jakautuminen.

Sekä köysi- että melontatoiminnan ohjaajan osaamisessa vain yksi vastaaja arvioi osaamisensa hyväksi kyselyssä käytetyillä mittareilla (Kuvio 5 & Kuvio 6). Kyselyn mittarit perustuivat

melonnan ohjaajan osaamisessa Suomen melonta- ja soutuliiton melontaohjaajakurssin sisältöihin (Suomen Melonta- ja Soutuliitto, 2021). Köysitoiminnan mittarit perustuivat Suomen kiipeilyliiton KTO-kurssin 1 ja 2 koulutusmoduulien sisältöihin (Suomen Kiipeilyliitto 2017).

Vastauksissa oli melko paljon eroa ensimmäisten ja viimeisten kysymysten välillä. Kysymykset tietysti ovat erilaisia ja viimeisessä kysymyksessä hyvän osaamisen kriteerit ovat huomattavasti ensimmäistä kysymystä vaativammat. Kokonaisvaltaisesti tuloksia tarkastellessa päällimmäiset huomioni olivat että vastauksissa on melko paljon hajontaa ja että vain yksi vastaaja arvioi osaamisensa hyväksi köysitoiminnan ja melontatoiminnan ohjaajan osaamisessa. Kyselytutkimukseni tulokset vaikuttivat suuresti aiemmin tässä luvussa käsitellyn, jälkimmäisen haastattelun kysymyksiin.

6.3 Benchmarkingin tulokset

Kyselytutkimukseni tuloksia analysoidessa pohdin, että ovatko mittareiden perustana olevat osaamisen kriteerit liian tiukat. Benchmarkingin tuloksia tutkiessa huomasin kuitenkin, että osaamisen vaatimukset Marttisessa ovat hyvin lähellä niitä, joihin perustin kyselytutkimukseni mittarit. Tulokset osoittivat että nuorisokeskus Marttisessa on olemassa selkeät osaamisen vaatimukset sekä köysitoiminnan että melontatoiminnan ohjaajalle. Köysitoiminnan ohjaamiseen Marttisessa vaaditaan suoritetuksi suomen kiipeilyliiton köysitoiminnan ohjaaja 1 ja 2 moduulit sekä kokeen hyväksytyt läpäiseminen. Melonnan ohjaajilta vaaditaan Suomen melonta- ja soutuliiton järjestämän melontaohjaajakoulutuksen suorittamista. Marttisessa pidetään säännöllisesti pelastautumisharjoituksia, joilla taitoja ylläpidetään. Virallisia liittojen koulutuksia ei voida järjestää yksin, mutta niitä on järjestetty Marttisessa yhdessä liittojen kanssa. Benchmarkingin tulokset muodostivat pohjan kehittämistyöni tuotokselle.

6.4 Korikiipeilyn ja melonnan ohjaamisen opas

Kehittämistyöni lopullisena tuotoksena muodostui korikiipeilyn ja melonnan ohjaamisen opas Turun NMKY:n ohjaajien käyttöön. Esittelen tässä luvussa oppaan sisällön. Tilaajalle toimitettavan oppaan ulkoasu on hieman erilainen. Oppaan sisällön pohjana on tutkimuksista saatu tieto, teoriat kehittämistyön taustalla sekä oma tietämykseni aiheesta.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Esittelen tässä luvussa vastaukset tutkimuskysymyksiini. Tutkimuskysymyksiä oli kaksi. Etsin näihin kysymyksiin vastauksia haastattelututkimuksen, kyselytutkimuksen ja vertailukehittämisen keinoin. Lähestymistapani oli tapaustutkimus.

7.1 Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Tutkimuskysymys 1: Mistä kehittämistarpeet Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellisen toiminnan turvallisuudessa ja ohjaustyön laadussa johtuvat?

Tutkimukseni osoitti, että Turun NMKY:n seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajien osaamisessa on sellaisia puutteita, jotka vaikuttavat ohjaustyön laatuun ja turvallisuuteen. Osalla toimintaa ohjaavista henkilöistä ei ole riittävästi teknistä osaamista köysi- ja melontatoiminnassa. Tätä osaamista voidaan kutsua myös koviksi taidoiksi. Pehmeissä ja metataidoissa ei ilmennyt selkeitä puutteita. Tämä voi johtua siitä, että pehmeät ja metataidot ovat yleisiä ohjaamiseen liittyviä taitoja, joita hyödynnetään muussakin toiminnassa kuin seikkailukasvatuksellisessa toiminnassa. Onnistuneen ja turvallisen seikkailukasvatuksellisen toiminnan varmistamiseksi on kuitenkin olennaista, että toiminnan ohjaajalla on riittävät kovat taidot menetelmänä käytetystä toiminnasta. (Telemäki 1998, 21.) Kovien taitojen puutteellisuus voi johtaa esimerkiksi siihen, että konfliktin syntyessä ohjaaja ei kykene keskittymään osallistujan auttamiseen. Esimerkiksi melonnassa tämä voisi ilmetä siten, että ohjaaja ei hallitse omaa melontavälinettään riittävän hyvin voidakseen auttaa veteen kaatunutta osallistujaa tai ei osaa auttaa tätä takaisin melontavälineen kyytiin. Ohjaajan oman osaamisen tulisi olla sellaisella tasolla, että ongelmatilanteessa ohjaajan ei tarvitse keskittyä itse tilanteesta selviytymiseen. Tällöin ohjaaja on kykeneväinen auttamaan ongelmatilanteeseen ajautunutta osallistujaa.

Turun NMKY:llä ei ole selkeitä osaamisen vaatimuksia, joiden pitäisi täytyä voidakseen ohjata seikkailukasvatuksellista toimintaa. NMKY:llä ei myöskään ole selkeää osaamisen kehittämisen toimintamallia tällaisessa toiminnassa tarvittaviin taitoihin. Osaamisen vaatimusten puuttuminen on johtanut siihen, että ohjaajien osaamista köysi- ja melontatoiminnasta ei ole tarkistettu. Ilman selkeitä osaamisen vaatimuksia ja niiden tarkistamista ei voida varmistua siitä, että ohjaajan taidot ovat riittävät ja ajantasaiset. Tämä luo ongelman etenkin sellaisessa tilanteessa, jossa ohjaajana toimii organisaatiossa uusi henkilö. Tällaisessa tilanteessa organisaatio joutuu luottamaan uuden ohjaajan omaan arvioon siitä, onko tämä pätevä ohjaamaan

toimintaa. Uudella ohjaajalla voi myös olla erilainen käsitys siitä mikä riittävä osaamisen taso on, jos selkeitä osaamisen vaatimuksia ei ole. Myös toimintaa aiemmin ohjanneiden henkilöiden osaaminen on hyvä säännöllisesti tarkistaa, sillä olennaisiakin asioita on voinut unohtaa, mikäli edellisestä ohjaamiskokemuksesta on paljon aikaa. Osaamisen kehittämisen toimintamallin puuttumisen takia tarvittavia taitoja ei ole säännöllisesti opeteltu tai voitu jakaa ohjaajalta toiselle. Osaamisen kehittämisen toimintamallilla voitaisiin tarkastaa säännöllisesti ohjaajien taitotaso sekä ylläpitää ja kehittää tarvittavia taitoja. Tällöin voitaisiin kerrata jo tiedettyjä asioita sekä opetella uusia taitoja ja täten varmistaa, ettei ohjaajien osaamisessa ole olennaisia puutteita.

Tutkimuskysymys 2: Miten näihin tarpeisiin voidaan vastata toiminnan turvallisuuden ja ohjaustyön laadun parantamiseksi?

Suositan tutkimukseni perusteella Turun NMKY:lle seuraavanlaista ratkaisumallia toiminnan turvallisuuden ja ohjaustyön laadun parantamiseksi: Seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaamiseen luodaan osaamisvaatimukset, joiden tulee täytyä voidakseen ohjata köysi- ja melontatoimintaa. Vaatimuksien pohjana voidaan käyttää KTO 1 ja 2 moduulien osaamistasoa köysitoimintaan ja Suomen melonta- ja soutuiliiton melontaohjaajakoulutuksen osaamistasoa melontatoimintaan. Lisäksi luodaan osaamisen kehittämisen malli, jossa kerrataan ja harjoitellaan säännöllisesti tarvittavia taitoja, jotta ne ovat uudet osaamisvaatimukset täyttävällä tasolla. Suosittelen myös, että seikkailukasvatuksellista toimintaa toteuttavat organisaation työntekijät suorittavat Suomen kiipeilyliiton KTO-kokeen sekä Suomen melonta- ja soutuiliiton melontaohjaajakoulutuksen. Tämän jälkeen liittojen kurssit suorittaneet työntekijät voivat jakaa osaamistaan oman organisaation sisällä ja toimivat uuden osaamisen kehittämisen toimintamallin valvojina ja kehittäjinä.

8 POHDINTA

Kehittämistyön aikana heräsi melko paljon erilaisia ajatuksia sekä työstä itsestään että työn käsittelemistä aiheista yleisesti. Yksi pohtimistani asioista itse työhön liittyen on työni merkitys koko toimialalle. Koen työstäni olevan suurta hyötyä työn tilaajalle, mutta koko toimialalle ei välttämättä niinkään. Mikäli joku muu toimija on vastaavan ongelman edessä kuin työni tilaaja, voi työstäni olla tälle paljonkin hyötyä. Sama hyöty voi olla sellaiselle toimijalle, joka ei ole aiemmin toteuttanut seikkailukasvatuksellista toimintaa mutta haluaisi aloittaa seikkailukasvatuksen menetelmien käytön toiminnassaan. Työni on hyvin käytännönläheinen ja suunnattu juuri tietyn organisaation toimintaan. Vastaavia tutkimuksia tekemällä voitaisiin kuitenkin tarkastella seikkailukasvatusta toteuttavien toimijoiden eroja ja yhtäläisyyksiä. Tällaisella tarkastelulla toimialaa voitaisiin kenties yhtenäistää entisestään yhteisiä toimintamalleja luomalla.

Kehittämistyön aikana huomasin, että seikkailukasvatuksesta kertova materiaali on melko hajanainen. Tämä johti ajatukseen siitä, että pitäisikö esimerkiksi oppimateriaaleja julkaista valtakunnallisen seikkailukasvatusverkoston alla. Useita eri toimijoita voitaisiin hyödyntää, mutta verkosto julkaisisi teokset ja pitäisi kirjaa siitä, millaista tietoa on julkaistu ja millaista tarvittaisiin. Tällä voisi olla vaikutusta jopa koko seikkailukasvatuskentän yhtenäistymisessä.

Koko seikkailukasvatuskenttää tarkastellessani heräsi ajatuksia siitä, toteutetaanko seikkailukasvatusta tai onko sitä mahdollista toteuttaa yhdenvertaisesti kaikille ihmisille. Kuten mainitsin työn alussa, seikkailu voidaan kokea hyvin yksilöllisenä sensaationa ja ihmiset kokevat erilaisia asioita seikkailullisina. Olisi mielenkiintoista tehdä jatkotutkimusta esimerkiksi liikuntarajoitteisten tai kehitysvammaisten henkilöiden mahdollisuuksista seikkailukasvatuksellisissa menetelmissä. Onko makkaran paisto nuotiolla seikkailua, jos ei ole koskaan päässyt metsään koska kulkee sähköpyörätuolilla? Olisiko mahdollista meloa kanootilla, vaikka jalat eivät liiku? Voisiko ohjaajan avustuksella laskeutua köydellä kalliolta, vaikka köydestä ei pitäisi kiinni itse? Tällaisiin asioihin liittyvässä tutkimuksessa voitaisiin tarkastella myös sitä, millaista erityisosaamista ohjaajalla tulisi olla toteuttaakseen seikkailukasvatusta erityisryhmille.

Seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajan taitoihin perehtyessäni aloin pohtia ohjaajan osaamisen käsitettä ja sitä, voidaanko sitä määritellä kokonaisuutena. Heräsi ajatus siitä, onko ohjaajan osaaminen kovien, pehmeiden ja metataitojen summa.

Mitä tulee työni tavoitteisiin, koen niiden täyttyneen. Tavoitteenani oli luonnollisesti kehittää Turun NMKY:n melonta- ja köysitoimintaa, mutta myös tarjota siihen jotain konkreettista. Ohjaajan opas sekä suosittamani ratkaisumalli toivottavasti otetaan käyttöön NMKY:n toiminnassa.

LÄHTEET

- Beames, Simon & Brown, Mike 2016. *Adventurous Learning. A Pedagogy for a Changing World.* (E-kirja.) Oxfordshire: Taylor & Francis Group.
- Bailie, Marcus & Hodgson, Chris 2011. *Risk management. Philosophy and practice.* Teoksessa Chris Hodgson & Matt Berry (toim.) *Adventure education: an introduction.* (E-kirja.) New York: Taylor & Francis, 46-62.
- Haaksluoto, Timo 2020. Suullinen tiedonanto 22.9.2020.
- Heikkinen, Enni 2017. *Seikkailukasvatus peruskoulun opetusmenetelmänä.* Oulun yliopisto. Luokanopettajan koulutus. Kasvatustieteen kandidaatintyö. Viitattu 9.4.2021. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-201705061709>
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2015. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö.* (E-Kirja.) Helsinki: Gaudeamus.
- Karjalainen, Asko & Karjalainen, Tommi 2016. *Osumia: Osaamisen käsite.* Video. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 22. Viitattu 10.4.2021. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2016051812471>.
- Karppinen, Seppo 2020. *Seikkailukasvatuksen historiaa Suomessa.* Teoksessa Seppo J.A. Karppinen, Maarit Marttila & Anita Saaranen-Kauppinen (toim.) *Seikkailukasvatusta Suomessa. Pedagogisia ja didaktisia näkökulmia.* Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 97, 26-33.
- Lehtonen, Kai & Saaranen-Kauppinen, Anita 2020. *Turvallisuus seikkailukasvatuksen oppimisprosessissa.* Teoksessa Seppo J.A. Karppinen, Maarit Marttila & Anita Saaranen-Kauppinen (toim.) *Seikkailukasvatusta Suomessa. Pedagogisia ja didaktisia näkökulmia.* Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 97, 246-259.
- Leinonen, Minna & Otonkorpi-Lehtoranta, Katri & Heiskanen, Tuula 2017. *Kyselyhaastattelu.* Teoksessa Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanna Ruusuvuori (toim.) *Tutkimushaastattelun käsikirja.* (E-kirja.) Tampere: Vastapaino.
- Marttila, Maarit 2016. *Elämys- ja seikkailupedagoginen luontoliikunta opetussuunnitelman toteutuksessa.* Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikka. Etnografinen tutkimus. Viitattu 10.4.2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6623-2>
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. *Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan.* (E-kirja.) 4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Parviainen, Immo 2020. *Huomioita suomalaisesta seikkailukasvatuksesta.* Teoksessa Seppo J.A. Karppinen, Maarit Marttila & Anita Saaranen-Kauppinen (toim.) *Seikkailukasvatusta Suomessa. Pedagogisia ja didaktisia näkökulmia.* Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 97, 42-45.
- Pedagogiikkaa netissä 2021. *Hankkeet. Oppijat. Oppijälähtöisen verkko-oppimisympäristön kuvaus. Pedagogiset lähtökohdat. Informaali oppiminen.* Viitattu 9.4.2021. <https://peda.net/hankkeet/oppijat/ovo/lahtokohdat/informaali>
- Suomen kiipeilyliitto 2017. *Köysitoiminnanohjaaja-KTO.* Viitattu 13.4.2021. <http://www.climbing.fi/content/k%C3%B6ysitoiminnanohjaaja-kto>

- Suomen melonta- ja soutuliitto 2021a. Ohjaajakoulutus. Viitattu 13.4.2021. <https://www.melontajasoutuliitto.fi/koulutus/melonnan-koulutus/ohjaajakoulutus/>
- Suomen melonta- ja soutuliitto 2021b. Meloja -taitokokeet. Viitattu 14.4.2021. <https://www.melontajasoutuliitto.fi/koulutus/melonnan-koulutus/meloja-taitokokeet/>
- Suomen NMKY-liitto 2021. Mikä on YMCA? Viitattu 8.4.2021. <https://ymca.fi/mika-on-ymca-2/>
- Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021a. Seikkailukasvatus. Menetelmä. Viitattu 9.4.2021. <https://www.snk.fi/seikkailukasvatus/menetelma/>
- Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021b. Seikkailukasvatus. Viitattu 9.4.2021. <https://www.snk.fi/seikkailukasvatus/>
- Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021c. Seikkailukasvatus. Kehittämistyöryhmä. Viitattu 9.4.2021. <https://www.snk.fi/seikkailukasvatus/kehittamistyoryhma/>
- Suomen nuorisokeskusyhdistys 2021d. Tietoa meistä. Viitattu 14.4.2021. <https://www.snk.fi/tietoa-meista/>
- Telemäki, Matti 1998. Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka. Teoksessa Timo Lehtonen (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulma elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Atena kustannus Oy, 11-25.
- Turun NMKY 2021. Tietoa meistä. Strategiamme. Viitattu 8.4.2021. <https://www.ym-caturku.fi/tietoa-meista/>
- Vehkalahti, Kimmo 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Finn lectura.
- Vehviläinen, Sanna 2020. Ohjaustyön opas: yhteistyössä kohti toimijuutta. Helsinki: Gaudeamus.
- Wallin, Mika 2021. Suullinen tiedonanto 18.3.2021.
- Widenius, Suvi 2017. Mistä on hyvä seikkailukasvatus tehty? Suomalaisen seikkailukasvatuksen tunnuspiirteiden ja arvojen määrittäminen laadukkaan toiminnan kuvaajiksi. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 9.4.2021. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201703143237>

HAASTATTELUT

Turun NMKY:n työntekijä 1, nuorisotyöntekijä 2021. Turku, 19.3.2021. Haastattelija: Aapo Lahdenkauppi

Turun NMKY:n työntekijä 1, nuorisotyöntekijä & Turun NMKY:n työntekijä 2, järjestötyöntekijä 2021. Turku, 13.4.2021. Haastattelija: Aapo Lahdenkauppi

LIITTEET

Attention by Lyyti

Köysi- ja melontatoiminnan osaamiskartoitus

Tämä kysely on osa Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä. Vastaukset ovat anonyymejä ja niitä käytetään Turun NMKY:n köysi- ja melontatoiminnan kehittämiseen. Mikäli sinulla herää kysymyksiä, voit olla yhteydessä opinnäytetyön tekijään: aapo.lahdenkauppi@ymca.fi

Valitse kumpaa ryhmää edustat. *

- Työntekijä
 Vapaaehtoistoiminen ohjaaja

ARVIOI OMAA OSAAMISTASI MELONNASSA

	Ei osaamista	Heikko osaaminen	Keskinkertainen osaaminen	Kohtalainen osaaminen	Hyvä osaaminen
Asteikolla yksi tarkoittaa ei osaamista, kun taas viisi hyvää osaamista. Hyvä osaaminen tarkoittaa Meloja 2 -kajakki -taitokokeen (EPP2 kayak) tasoa, eli hallitset seuraavat taidot sujuvasti: eteenpäin- ja taaksepäin melonta sekä pysäytys, kajakin ohjaaminen haluttuun suuntaan, sivuttain melonta, alatuki ja kaatumisen estäminen, pelastautuminen, kaluston käsittely ja kuljetus. *	☐	☐	☐	☐	☐

ARVIOI KOKEMUSTASI MELONNAN OHJAAJANA.

	Ei kokemusta	Vähän kokemusta	Kohtalaisesti kokemusta	Melko paljon kokemusta	Paljon kokemusta ja vastuuhjaajana
Asteikolla yksi tarkoittaa ei kokemusta, kun taas viisi tarkoittaa kokemusta vastuuhjaajana. *	☐	☐	☐	☐	☐

ARVIOI OMAA OSAAMISTASI MELONNAN OHJAAJANA.

	Ei osaamista	Heikko osaaminen	Keskinkertainen osaaminen	Kohtalainen osaaminen	Hyvä osaaminen
Asteikolla yksi tarkoittaa ei osaamista, kun taas viisi hyvää osaamista melonnanohjaajana. Hyvä osaaminen tarkoittaa melontaohjaajakurssin osaamistasoa, joka sisältää seuraavat asiat: melonnan turvallisuusohje, olosuhdetietous (meri, sisävesi, joki, koski, sääolot, tuuli, lämpötila), kanootin- ja melojan turvatarkastus, turvasuunnitelma ja riskianalyysi, lainsäädäntö ja vastuukysymykset, navigoiminen, pelastautumisharjoitukset, taidon opettamisen perusteet, melonnan peruskurssin taitojen opettaminen ainakin yhdellä metodilla, melonnan peruskurssin tietojen opettaminen, kalusto ja varusteet, melonnan lajit, seuratoiminta, melonnan taustaorganisaatiot, ympäristötietous, jokamiehenoikeudet- ja velvollisuudet, aikuisliikunnan ryhmän ohjaamisen perusteet, ryhmän ohjaaminen peruskurssilla, ryhmän ohjaaminen päiväretkellä. *	☐	☐	☐	☐	☐

ARVIOI OMAA OSAAMISTASI KÖYSITOIMINNASSA

	Ei osaamista	Heikko osaaminen	Keskinkertainen osaaminen	Kohtalainen osaaminen	Hyvä osaaminen
Asteikolla yksi tarkoittaa ei osaamista, kun taas viisi hyvää osaamista. Hyvä osaaminen tarkoittaa että osaat seuraavat perustaidot: Peruskiipeilyvarusteiden käyttö, toisen kiipeilijän varmistaminen ja itsesi kiinnittäminen köyteen turvallisesti. *	☐	☐	☐	☐	☐

ARVIOI KOKEMUSTASI KÖYSITOIMINNAN OHJAAJANA.

	Ei kokemusta	Vähän kokemusta	Kohtalaisesti kokemusta	Melko paljon kokemusta	Paljon kokemusta ja vastuuhjaajana
Asteikolla yksi tarkoittaa ei kokemusta, kun taas viisi tarkoittaa kokemusta vastuuhjaajana. *	☐	☐	☐	☐	☐

ARVIOI OMAA OSAAMISTASI KÖYSITOIMINNAN OHJAAJANA.

	Ei osaamista	Heikko osaaminen	Keskinkertainen osaaminen	Kohtalainen osaaminen	Hyvä osaaminen
Asteikolla yksi tarkoittaa ei osaamista, kun taas viisi hyvää osaamista. Hyvä osaaminen tarkoittaa KTO - moduulien 1 ja 2 osaamistasoa. Tämä tarkoittaa seuraavien asioiden osaamista: Varmistamistekniikka, yläköysikiipeily sisällä ja ulkona, vaaratilanteet, henkilökohtainen laskeutuminen, solmut, varusteet, turvallinen toiminta kalliolla, johdanto pelastustekniikkoihin, turvallisuusajattelu ja kommunikointi, köysiankkurien teko ja turvallinen toiminta kalliolla, access- ongelmat, ryhmän hallinta ja turvallisuus, ryhmän ohjaaminen yläköysivarmistetuissa kiipeilytilanteessa, ryhmälaskeuduttaminen, pelastustekniikat ja vaarojen ennakointi kalliolla, ohjaajan vastuu, erilaiset ryhmät ym., turvallisuusasiakirjat ja vakuutusasiat *	☐	☐	☐	☐	☐

Halutessasi voit täydentää antamiasi vastauksia tässä.

Lähetä vastaukset

Ohjaajan opas seikkailukasvatukselliseen toimintaan Harvassa

Korikiipeilyn ohjaaminen

1. Tarvittavat varusteet ja välineet:

- *Varmistusköysi*
- *3 kpl lukollisia sulkurenkaita*
- *Valjaat (5 kpl)*
- *Varmistuslaite*
- *Kypärät (5 kpl)*

Muista tarkistaa ennen käyttöä, että varusteet ovat puhtaat ja ehjät.

2. Kiipeilypaikan valmistelu

- *Valmistele kiipeilypaikka hyvissä ajoin ja huolellisesti ennen kiipeilyn aloittamista. Vedä apunarulla varmistusköysi ankkuripisteen läpi. Varmista, ettei apunaru jää kierteelle varmistusköyden ympärille. Tee köyden kiipeilijän päähän tuplakasi ja kytke siihen 2 lukollista sulkurengasta.*
- *Pinoa korit kiipeilypaikan viereen helposti saataville.*

3. Ohjaaminen ja varmistaminen

- *Varmistaa ja ohjata saa ainoastaan sellainen henkilö, jonka osaaminen on tarkistettu ja jonka osaaminen vastaa KTO moduulien 1 ja 2 osaamistasoa.*
- *Anna ohjeet rauhallisesti ja huolella. Turvallisuusasioissa ei koskaan kannata hätiköidä.*
- *Tarkista aina ennen kiipeilyn aloittamista, että kiipeilijän valjaat on puettu ja kiristetty oikein.*
- *Muistuta katsojia turvallisesta odottelualueesta, ei suoraan koripinon edessä tai takana.*
- *Varmistaja käyttää aina kypärää, samoin kuin kiipeilijä ja korien ojentaja.*
- *Apuohjaaja voi auttaa odottaville kiipeilijöille valjaita ja kypäriä päälle. Vas-
tuuohjaaja kuitenkin tarkistaa valjaat vielä ennen kiipeilyn aloittamista.*

Melonnan ohjaaminen

1. Tarvittavat varusteet ja välineet

- *Melontakalusto (kajakit tai kanootit)*
- *Melat kaikille melojille, yksilapaiset kanoottiin ja kaksilapaiset kajakkiin*
- *Kelluntaliivit kaikille melojille*

2. Toiminnan valmistelu

- *Tuo tarvittava määrä meloja sekä kelluntaliivejä valmiiksi rantaan*
- *Ohjeista osallistujia jo ennen toiminnan aloittamista oikeanlaisesta varustuksesta. Vedenpitävä/saa kastua.*
- *Vaihda omat varusteesi ja valmistele kalusto hyvissä ajoin ennen toiminnan alkua.*

3. Ohjaaminen

- *Vastuuohjaajan osaamisen on oltava Suomen melonta- ja soutuliiton melonta-ohjaajakoulutuksen tasolla. Osaamisen on oltava tarkistettu.*
- *Vastuuohjaaja on aina ensimmäinen ja viimeinen vedessä.*
- *Anna ohjeet rauhallisesti ja huolella. Turvallisuusasioissa ei koskaan kannata hätiköidä.*
- *Kanootissa on oltava vähintään 2, mutta enintään 3 henkeä samaan aikaan. Jos 3, niin kolmas istuu kanootin pohjalla matkustajana ilman melaa.*
- *Melontaretkellä on aina oltava turvavene. Saaren edustalla meloessa turvavene voi olla laiturissa, mutta sille on oltava kuljettaja joka on lähtövalmiudessa.*

Yleisiä ohjeita seikkailukasvatuksellisen toiminnan ohjaajalle:

1. *Varmista ohjeistaessa, että kaikki ovat ymmärtäneet. Artikuloi selkeästi ja käy ohjeistus läpi ennen sen antamista osallistujille.*
2. *Huolehdi turvallisuudesta. Kertaa turvallisuuteen liittyvät tekijät ennen toiminnan aloittamista.*
3. *Ole kaikkien ohjaaja. Kohtele kaikkia osallistujia tasa-arvoisesti ja yhtäläisesti. Toiminnallasi näytät esimerkkiä, sekä luot sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallista ympäristöä.*

4. *Aina on tavoitteita. Tavoite voi olla ryhmähengen parantaminen, pelkojen kohtaaminen tai pelkkä hauskanpito. Tavoite on kuitenkin aina olemassa, määritä tavoite ennen toiminnan aloittamista. Aseta myös itsellesi ohjaajan tavoite.*
5. *Muista purku. Varaa toiminnan purkamiseen aina aikaa toiminnan lopussa. 5 minuuttiakin riittää nopeaan purkuun.*
6. *Tunne ryhmä. Vaikka olet ohjaaja, toimit ryhmän ehdoilla. Valitse ryhmälle sopivan haastava tehtävä.*
7. *Älä lähde ohjaamaan toimintaa, jos olet siitä epävarma. Apua ja ohjeita on aina tarjolla.*
8. *Huomioi riskit. Kartoita todennäköiset vastoinkäymiset etukäteen ja ole valmis mukautumaan äkkiä muuttuvaan tilanteeseen. Muuta suunnitelmaa jopa kesken toiminnan, jos riskit kasvavat liian suuriksi.*